

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ В УМОВАХ СТЕПУ

Радченко Микола Володимирович

ORCID ID: /0000-0001-9376-8657

канд. с.-г. наук, доцент, доцент кафедри рослинництва

Сумський національний аграрний університет

Україна

Мелешко В'ячеслав Віталійович

студент факультету агротехнологій та природокористування

Сумський національний аграрний університет

Україна

Сорт є біологічною основою технологій виробництва продуктів рослинництва, тому постійне оновлення та вдосконалення сортових ресурсів – необхідна умова зростання врожайності сільськогосподарських культур та підвищення якісних показників одержаної продукції. Рівень реалізації потенційної продуктивності сортів визначається різними факторами: абіотичними, біотичними і антропогенними. Тому зараз особливої актуальності набуває адаптивна селекція – створення сортів та гібридів з високим адаптивним потенціалом для вирощування в конкретних екологічних умовах [1].

В умовах реформування агропромислового комплексу України площі вирощування озимих культур після традиційних попередників (чорні та зайняті пари, багаторічні трави тощо) є обмеженими. У зв'язку з цим актуальним постає питання добору сучасних високопродуктивних сортів, які б могли в більш повній мірі реалізувати свій генетичний потенціал при їх вирощуванні [2, 3].

Для основних сільськогосподарських культур, зокрема пшениці озимої, з'ясовано, що правильно підібрані районовані сорти забезпечують приріст урожаю від 2-3 до 8-10 ц/га [4].

Метою досліджень було вивчення впливу сортових особливостей на урожайні та якісні показники пшениці м'якої озимої.

Дослід проводили за схемою:

- 1) сорт Ветеран;
- 2) сорт Щедрість Одеська;
- 3) сорт Олексіївка.

Дослідження проводилися в умовах СТОВ «Золоті Пруди» Олександрівського району Донецької області. Ґрунт дослідного поля чорнозем звичайний слабозмитий, вміст гумусу – 4,0-4,6 %, максимально допустимий запас продуктивної вологи – 165 мм, вміст азоту – 90-120 мг/кг, фосфору – 80-100 мг/кг, калію – 90-130 мг/кг ґрунту, реакція ґрунтового розчину рН – 7,1-8,0.

Попередник – соняшник. Сівбу проводили суцільним рядковим способом з міжряддям 15 см в оптимальні для зони строки. Мінеральні добрива вносили в дозі ($N_{81}P_{52}$). Одночасно з сівбою вносили амофос $N_{12}P_{52}$, по мерзлоталому ґрунту вносили аміачну селітру $N_{34,4}$, у фазу кущення вносили аміачну селітру $N_{34,4}$ кг діючої речовини на гектар. Норма висіву пшениці озимої становила 5,0 млн. шт./га.

Аналіз результатів досліджень показав, що в середньому за роки досліджень у варіанті з сортом Ветеран висота рослин була найбільшою. Так, висота рослин у фазу повна стиглість становила 85-88 см, що на 5-6 та 10-12 см більше ніж у сортів Олексіївка та Щедрість Одеська, відповідно.

Не менш важливим для розуміння сутності біологічних процесів росту та розвитку пшениці м'якої озимої, залежно від факторів досліду, є аналіз структури врожаю, адже саме ці показники визначають за рахунок чого формується продуктивність рослин.

Кількість зерен у колосі становила в межах від 27,5 шт. у сорту Олексіївка до 31,2 у сорту Щедрість Одеська. У середньому по досліді маса зерен з колосу варіювала в межах 0,92-1,08 г, у той же час максимальна маса зерна з колосу отримана на варіанті з сортом Щедрість Одеська – 1,08. Максимальну

врожайність отримано у сорту Щедрість Одеська – 4,05 т/га, що більше на 0,45 та 0,76 т/га в порівнянні з сортами Ветеран та Олексіївка, відповідно.

Незалежно від цільового призначення зерна його реальна цінність значною мірою залежить від вмісту білка та клейковини. Так вміст білка та сирі клейковини в залежності від сорту в середньому становив 11,6-12,9, 27,8-30,0 %, відповідно. Вміст білка та сирі клейковини в зерні був найбільшим у сорту Щедрість Одеська 12,9 та 30,0 %. На варіанті з сортами Ветеран та Олексіївка відбулося незначне зниження цих показників. Так, вміст білка – до 11,6-12,2 %, вміст сирі клейковини зменшився до 27,8-28,4 %, відповідно.

Висновки. Найбільш пластичним для формування урожайності та якісних показників зерна пшениці м'якої озимої виявився сорт Щедрість Одеська, що забезпечило отримання максимального урожаю 4,05 т/га, з вмістом білка 12,9 %, вмістом клейковини – 30,0 %.

Список використаних джерел

1. Кильчевский А. В. & Хотылева Л. В. (1997). *Экологическая селекция растений*. Минск: Тэхналогія.
2. Черенков А. В., Солодушко М. М., Желязков О. І., Хорішко С. А. (2014). *Сучасні технології вирощування пшениці озимої в зоні Степу*. Дніпропетровськ.
3. Вожегова Р. А., Заєць С. О. & Коваленко О. А. (2013). Урожайність різних сортів пшениці озимої залежно від строків сівби в умовах Південного Степу. *Вісник аграрної науки*, (11), 26-29.
4. Моргун В. В., Гаврелюк М. М., Швартау В. В., Коновалова Д. В. (2013). *Методичні рекомендації по технології виробництва сертифікованого насіння пшениці озимої*. Київ.